

NÖVÉNYVÉDŐSZER- KEZELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

NÖVÉNYVÉDŐSZER-KEZELŐ

Feladatok és tevékenységek

A szájhagyományok és az írásos feljegyzések bizonyossága szerint a termelés minőségét régebbi időkben is nagymértékben befolyásolták a rendszeresen vagy időszakosan megjelenő kórokozók, rovarok.

A termesztett növényeket károsító kórokozók és kártevő állatok, továbbá gyomok ellen már csaknem 4000 éve próbál az emberiség védekezni. Az első feljegyzések Kr.e. 2000 és 600 közötti időkből maradtak ránk az indiai Védából, ahol már a szabadföldi és raktári kártevők ellen különféle védekezési eljárásokat javasoltak.

Már a Kr. e. 2000 és 600 közötti időkben ismertek gombaölő szert is. Kr.e. 1200-ban Kínában meszet és fahamut használtak a zárt helyiségben élő kártevők pusztítására, továbbá növényi eredetű rovarölő szereket javasoltak vetőmagvak kezelésre. A mezőgazdasági termelés növekedése, a kockázat növekedése, a gazdasági igények megkövetelték, hogy a kártevők elleni védekezés folyamatos tevékenységgé, szakmává váljon.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A szakképesített növényvédőszer-kezelő a külön jogszabályban meghatározott szakirányítás mellett jogosult az üzemekben, gazdaságokban a zömében fizikai munkát jelentő növényvédelmi munkák végzésére (szerek előkészítése, kijuttatása, szállítása), a növényvédő szerek forgalmazására, a méregraktár kezelésére.

A termeléstéchnológiai előírások figyelembevételével, felsőfokú növényvédelmi szakirányító felügyeletével ellátja a haszonnövények és dísnövények betegségek és kártevők elleni védelmét, valamint alkalmazza a gyomflórának legmegfelelőbb vegyszeres gyomirtási eljárásokat.

A növényvédőszer-kezelő tevékenységei körébe tartozik a növényvédő szerek kezelése. Szállítja a növényvédő szereket, bevételezi azokat a méregkönyvbe és az előírásoknak

megfelelően elhelyezi a raktárban. Elkülönítetten kezeli az üres göngyöleget. Tisztántartja a raktárt, rögzíti a mérlegkönyvben a szerek mennyiségi változását.

Előkészíti a kémiai növényvédelmi kezeléseket. Beállítja a növényvédő gépet, ellenőrzi a szórásképet és az adagolást, kivételezi a kezeléshez szükséges növényvédő szert. Kiméri a növényvédő szert, feltölti és kiszállítja a növényvédő gépet a kezelendő területre.

A helyszínen kijuttatási üzemmódba helyezi a gépet, elvégzi a terület kezelését. Munka közben szükség szerint elhárítja a felmerült akadályokat, ellenőrzi a növényvédő szer kijuttatásának egyenletességét, újratölti a gépet. A munkavégzés során az előírásoknak megfelelően védőfelszerelést és védőeszközöket használ.

A terület kezelése után, elhelyezi a veszélyt jelző táblákat, gondoskodik a megmaradt növényvédő szer, illetve permetlé ártalmatlanításáról. Végrehajtja növényvédő gép tisztítását, az előírt ruhacserét és nyilvántartást vezet az elvégzett munkáról.

A növényvédőszer-kezelő feladatát képezi a szaporítóanyagok növényvédő szeres csávázása és környezetkímélő mechanikai növényvédelmi beavatkozások elvégzése is.

Csávázáskor adagolja a csávázószert, kezeli a csávázó gépet, megjelöli, és elkülönülten kezeli a csávázott szaporítóanyagot, megtisztítja a gépet, végrehajtja a ruhacserét és tisztálkodást, nyilvántartást vezet. A mechanikai védekezés során elvégzi a fizikai védekezési beavatkozásokat, kihelyezi a károsítók természetes ellenségeit, kihelyezi és gondozza a megporzó rovarokat a zárt termesztő berendezésekben, kihelyezi és cseréli a kártevők tömeggyűjtő eszközeit.

Növényvédelmi ismereteit alkalmazva begyűjti az előrejelző eszközök adatait, cseréli az elhasználadott előrejelző eszközöket, kártételi veszély-helyzetek felmérésében vesz részt, közreműködik a szaporítóanyag előállítás során a szántóföldi szemlén. A növénybetegségek megelőzésének feltétele, hogy megismerjük azok kiváltó okait és kórokozóit.

Szükség szerint elsősegélyt nyújt. Betartja a vonatkozó tűzvédelmi előírásokat, vagyonvédelmi és környezetvédelmi szabályokat.

Munkája megköveteli, hogy kötelező orvosi ellenőrzéseken és szakmai továbbképzéseken vegyen részt.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A munkavégzéshez különböző típusú és állagú (por, szemcse, folyadék) növényvédő szereket (vegyszereket), mérgeket használ. Szükség van vízre és különböző tisztálkodási szerekre.

A védekezéshez előrejelző eszközöket, mint fénycsapdák, csapdák, légnedvesség-tartalom-mérő készülékeket alkalmaz, valamint háti és traktor által vontatott növényvédő gépeket működtet.

A munkavégzés kötelezően előírt védőfelszerelés és védőeszközök használatát követeli meg. A védőfelszerelés általában gumicsizmából, overallból, kalapból és a különböző védőszereknek megfelelő védőeszközből áll, mint pl. speciális álarc, gázálarc, légző-felszerelés. A védekezés helyszínén szükséges kellék az elsősegélynyújtó-láda.

A növényvédelmi tevékenység során használt járművekkel (kerti traktor, lassú jármű, mezőgazdasági vontató stb.) való közúti közlekedéshez külön jogszabályban előírt vezetői engedély szükséges!

Hol végzi a munkáját?

A növényvédőszer-kezelő részben külső, részben belső munkát végez. A növényvédelem szezonális jellegű. A növényvédő szerek területre való kijuttatásakor jellemző a hosszított, nyolc órát meghaladó munkarend. A belső munkavégzés helyszíne a raktár.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A növényvédőszer-kezelő munkájának irányítását az üzemvezető, a felsőfokú végzettségű növényvédelmi szakirányító és a termelésirányítók látják el. Közvetlen, belső munkakapcsolatban a gépcsoport vezetőjével, a karban-tartókkal, a mezőgazdasági, növényvédelmi, kertészeti szakmunkásokkal, segédmunkásokkal, illetve betanított munkásokkal, valamint a könyvelés és pénzügy dolgozóival áll. Külső kapcsolata a háziorvossal, üzemorvossal, növényvédő szerek forgalmazóival, veszélyes hulladékbegyűjtőkkel és a Növényvédelmi Szolgálattal van. Ezek a kapcsolatok szakmai feladatok együttes elvégzését segítik elő.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

Átlagos fizikai teherbírással, jó állóképességgel végezhető munka. A vegyszerezés szabadban végzett tevékenység, ahol számolni kell az időjárás viszontagságaival, mint a nagyon meleg hőmérséklettel, nedvességgel, nyirkossággal. A szezonális jelleg miatt a fizikai terhelés nem egyenletes, néha átlagon felüli.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A gépek használatakor a dolgozó zajhatásnak és rezgésártalomnak van kitéve. A munkavégzés során a por, füst, gázok is megjelennek kedvezőtlen tényezőként. A mérgező hatású vegyszerek használata balesetveszéllyel, egészségkárosítással járhat. Fokozott a balesetveszély a vegyszerekkel való munkában, különösen a tároláskor, illetve a keverékek kialakításakor.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- ép színlátás,
- jó látás,
- teljes látótér,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- zaj,
- tartós kényszertesthelyzet,
- allergizáló anyagok,
- veszélyes anyagok használata,
- fokozott balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A szakma gyakorlásához nagyfokú felelősségérzet, fegyelmezettség, az utasítások minden körülmények közötti betartása, pontosság és precizitás szükséges. A figyelem, a vizuális emlékezet, a jó megfigyelőképesség nélkülözhetetlen tulajdonságok. Szükség van a jó látásra, színek közti különbségtételre, a kéz és szem megfelelő koordinációjára, a karok, kezek biztos használatára. Az élő szervezet, a természet szeretete mellett a gazdasági szempontok figyelembevétele is segíti a munka eredményességét.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Aki növényvédőszer-kezelő szeretne lenni, elsősorban a biológia tantárgy iránt kell érdeklődni, hiszen élő közegben, élővilággal dolgozik. Szükséges tantárgyak még a kémia és környezetismeret. A matematikai ismeretek is elősegítik a szakma elsajátítását.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Fontos, hogy aki ezt a szakmát választja, a természet iránti érdeklődés mellett fogadja el a kémia, illetve a fizika legújabb eredményeit. Ehhez elméleti érdeklődés is szükséges. A munkavégzés során viszont a vegyi anyagok kijuttatásához különböző eszközöket, gépeket használ, ezért a műszaki érdeklődés, a tárgyak iránti kíváncsiság is segítheti a sikeres munkavégzést. Fontos, hogy aki ezen a területen dolgozik, kedvelje az ismétlődő munkafeladatokat és a rutinszerű, ismétlődő munkafolyamatok során is tartsa be a szabályokat.

Szakképzés

A szakképesítés célja a növényvédőszer-kezelői tevékenység hivatásszerű végzésére külön jogszabályi előírás szerint jogosult szakemberek szakképzettségének tanúsítása. A szakképesített növényvédőszer-kezelő a külön jogszabályban meghatározott szakirányítás mellett jogosult az üzemekben, gazdaságokban a zömében fizikai munkát jelentő növényvédelmi munkák végzésére (szerek előkészítése, kijuttatása, szállítása), a növényvédő szerek forgalmazására, a méregraktár kezelésére.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) előírásainak megfelelő egészségügyi alkalmasság, a betöltött 18. életév és alapfokú iskolai végzettség.

(A szakképesítés megszerzése nők számára nem lehetséges!)

Képzési idő

A szakképesítés iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzésben is megszerezhető. Iskolarendszerű képzés esetén a képzési idő 1 év.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Növényvédelmi ismeretek, Növényvédő szer ismeret, Általános mezőgazdasági ismeretek, Műszaki ismeretek, Munka-, környezet- és tűzvédelmi ismeretek, Elsősegélynyújtás és balesetvédelem, Gazdálkodói ismeretek.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga szóbeli és gyakorlati részekből áll.

Szóbeli vizsgán a növényvédelem, általános mezőgazdasági ismeretek, technológiai és műszaki ismeretek, kereskedelmi és forgalmazási ismeretek, munka-, környezet-, baleset- és tűzvédelem és a gazdálkodási ismeretek, tudnivalóiból a központilag kiadott tételsorból húznak vizsgakérdéseket a vizsgára jelentkezők.

A gyakorlati vizsga három részből áll

Munkáltató jellegű, teljesítmény és szakszerűség mérésére alkalmas tevékenység végzése az ajánlott feladatok;

Védőfelszerelések használata, a növényvédő szer kimérés, bekeverés, tárolás, szállítás, raktározás, forgalmazás, a növényvédő gépek beállítása, tisztítása, karbantartása, bizonylatok kiállítása stb.;

A legfontosabb károsítások és károsítók felismerése, az ellenük való védekezés módjának, idejének meghatározása.

A szakmai vizsga munkáltató jellegű feladata alól felmentés adható a növényvédő szakképesítés vagy kapcsolódó ismeretanyag bizonyítása esetén, melynek elbírálására a vizsgáztató intézmény vezetője jogosult.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 31 6206 02 (növényvédő és méregraktár kezelő)

Kapcsolódó foglalkozások

Növényvédelmi és növény-egészségügyi foglalkozások,
Mezőgazdasági gépész.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Permetezőmester,
Növényvédő,

Vegyszeres növényvédő,
Repülőgépes növényvédő.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Továbbképzési, szakmai lehetőségek

A felsőfokú- növényvédelmi szakmérnök, agrárkémikus agrármérnök, növényvédelmi üzemmérnök, növényvédelmi szaküzem-mérnök, növényvédelmi és talajerő-gazdálkodási szaküzem-mérnök, növényvédelmi és talajerő-gazdálkodási üzemmérnök, növényvédelmi szakirányú államvizsgát tett agrár- vagy kertész-mérnök szakképzettség I. kategóriájú készítményekkel való munkavégzésre jogosít fel.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája). Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.